

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: J. T., zastoupeného Mgr. Radimem Dostalem, advokátem ve Vsetíně, Palackého 168, proti žalovanému Krajskému úřadu Zlínského kraje, se sídlem 661 90 Zlín, Tř. Tomáše Bati 3792, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2004, čj. KUZL/7222/2003/LPO/Du, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2004, čj. 29 Ca 183/2004 - 15,

t a k t o :

- I. **Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2004, čj. 29 Ca 183/2004 - 15 se zrušuje.**
- II. **Žaloba ze dne 6. 8. 2004 podaná u Krajského soudu v Brně proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2004, čj. KUZL/7222/2003/LPO/Du se odmítá.**
- III. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně.**
- IV. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**
- V. **Žalobci se vrací zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 2000 Kč. Částka 2000 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 19. 2. 2004, čj. KUZL/7222/2003/LPO/Du Krajský úřad Zlínského kraje podle ustanovení § 59 odst. 2 správního řádu zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Z. ze dne 25. 9. 2003, čj. 331/03ozn., kterým byla žalobci uložena ve smyslu ustanovení § 5 občanského zákoníku povinnost obnovit ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozhodnutí předešlý pokojný stav tak, že zajistí, aby nedocházelo k obtěžování hlukem z prostor za provozovnou „R.“ na ulici Š. ve Z. z tzv. zahrádky umístěné na soukromém pozemku.

Uvedené rozhodnutí žalobce napadl žalobou ze dne 6. 8. 2004, podanou u Krajského soudu v Brně dne 9. 8. 2004.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 20. 10. 2004, čj. 29 Ca 183/2004 – 15, žalobu odmítl. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že je dán neodstranitelný nedostatek jedné z podmínek řízení a to konkrétně absence soudně přezkoumatelného správního rozhodnutí, protože v řízení vedeném podle § 5 občanského zákoníku není rozhodováno o hmotných právech a povinnostech účastníků řízení. Rozhodnutí v takovémto řízení tedy není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a přezkumu správního soudu proto nepodléhá. Krajský soud dále poukázal k ustanovení § 70 písm. b) s. ř. s., které vylučuje přezkoumání úkonů správního orgánu předběžné povahy. Usnesení pak odmítl s poukazem k ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu včasnou kasační stížností. Její důvod shledával v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. s tím, že rozhodnutí v řízení podle § 5 občanského zákoníku je rozhodnutím, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti. V důvodech kasační stížnosti odkázal rovněž k ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. tvrdil nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Žalovaný správní orgán uvedl, že se ztotožňuje se závěry Krajského soudu v Brně.

Podle ustanovení § 109 odst. 2 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán rozsahem kasační stížnosti. Toto neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.] nebo bylo-li zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Podle § 68 písm. b) s. ř. s. je žaloba nepřipustná, jde-li o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci vydané v mezích zákonné pravomoci správního orgánu. Podle § 46 odst. 2 s. ř. s. pak soud odmítne návrh, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci. V usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu, a ke kterému věcně příslušnému soudu tak může učinit.

Nejvyšší správní soud se na prvním místě zabýval charakterem správního řízení vedoucího k ochraně pokojného stavu, tedy podstatou právní úpravy podle § 5 občanského zákoníku. Podle citovaného zákonného ustanovení došlo-li ke zřejmému zásahu do pokojného stavu, lze se domáhat ochrany u příslušného orgánu státní správy, který může předběžně zásah zakázat nebo uložit, aby byl obnoven předešlý stav, přičemž tím není dotčeno právo domáhat se ochrany u soudu. Cílem je poskytnutí ochrany především občanským právům a svobodám, tedy ryze soukromým zájmům fyzických a právnických osob, což implikuje použití takových prostředků ochrany, které jsou typické pro soukromoprávní vztahy. K tomuto závěru lze dospět zejména systematickým výkladem citovaného zákonného ustanovení, umístěného v rámci občanského zákoníku, tj. jedné ze základních norem soukromého práva (srov. § 1 občanského zákoníku).

Ostatně, i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 4. 6. 1998, sp. zn. III. ÚS 142/98 (Sb. ÚS, svazek č.11, nález č.65, str.131) dospěl k závěru, že *rozhodování dle § 5 občanského zákoníku je příkladem svěření pravomoci správním orgánům rozhodovat ve věcech občanskoprávních*. Tento nález byl relativizován stanoviskem pléna Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2003, sp. zn. Pl. ÚS - st. 18/03¹, nikoliv však v závěru o charakteru ustanovení § 5 občanského zákoníku. Zde i plénum Ústavního soudu uzavřelo, že § 5 občanského zákoníku svěřuje správnímu orgánu rozhodování v soukromoprávních věcech.

Stejně tak i v posuzované věci lze rozhodnutí správního orgánu podle § 5 občanského zákoníku, vedoucí k obnově předešlého pokojného stavu tak, aby nedocházelo k obtěžování hlukem, zcela jednoznačně označit za rozhodnutí ve věci občanskoprávní (srov. ustanovení § 127 odst. 1 občanského zákoníku).

Není samozřejmě vyloučeno, aby jednání vyznačující se zvýšenou hlučností bylo v určitých případech řešeno jak v rovině soukromoprávní tak v rovině veřejnoprávní. Z hlediska veřejnoprávního může být porušení limitů hlučnosti sankcionováno např. podle § 92 a násl. zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o veřejném zdraví“), za použití § 30 a násl. zákona o veřejném zdraví, a nařízení vlády č. 502/2000 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ve znění pozdějších předpisů. Oproti veřejnoprávní úpravě je obtěžování hlukem ve smyslu ustanovení § 127 odst. 1 občanského zákoníku v zásadě neurčitým právním pojmem bez měřitelných limitů. Mohou proto nastat i situace, kdy jednání bude shledáno jsoucím v rozporu s předpisy práva soukromého, ale neodporující předpisům práva veřejného, a naopak (v tomto směru srov. např. usnesení bývalého kompetenčního senátu ze dne 25. 5. 1925, č. XXXVII/1925 Boh. A).

V posuzované věci je zřejmé, že předmětem rozhodnutí žalovaného nebylo veřejné subjektivní právo, ale právo soukromé. Žaloba je proto nepřijatelná ve smyslu ustanovení § 68 písm. b) s. ř. s. a měla být krajským soudem odmítnuta podle ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. Soudům rozhodujícím ve správním soudnictví nepřisluší napadené rozhodnutí přezkoumat a ve věci rozhodnout.

Ústavní soud ve shora citovaném stanovisku pléna dovedl, že v rámci právního stavu před 1. 1. 2003 nebylo možné napadnout rozhodnutí vydané podle § 5 občanského zákoníku správní žalobou (podle tehdejší části páté o. s. ř.), ale normální žalobou (vlastnickou) podle části třetí o. s. ř.; v témže stanovisku pléna konstatoval, že v rámci právního stavu po 1. 1. 2003 by se k možnosti přezkumu rozhodnutí učiněných podle § 5 občanského zákoníku měl vyjádřit právě Nejvyšší správní soud. Nedostatek příslušnosti správních soudů znemožňuje Nejvyššímu správnímu soudu tak učinit.

Z uvedeného důvodu by byla nadbytečná rovněž úvaha o způsobu ochrany podle o. s. ř. V souladu se stanoviskem pléna Ústavního soudu lze argumentovat cestou ochrany podle části třetí o. s. ř. - v návaznosti na ustanovení § 5, větu třetí, občanského zákoníku. Přestože je ovšem rozhodnutím předběžné povahy podle § 5 občanského zákoníku poskytována ochrana pokojnému, nikoliv právnímu stavu, nelze přehlédnout jeho nesporný dopad do práv a povinností jím dotčených osob. Např. v posuzované věci byla stěžovateli stanovena povinnost zajistit, aby nedocházelo k obtěžování hlukem. Možnost žaloby podle části třetí o. s. ř. se nemusí, z pozice takovýmito rozhodnutím dotčené osoby,

¹ www.judikatura.cz

jevit reálná. Zejména v zájmu ochrany práv garantovaných článkem 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod je proto důvodné zvážit možnost napadení správního rozhodnutí, vydaného podle § 5 občanského zákoníku, postupem podle části páté o. s. ř. (v úpravě účinné po 1. 1. 2003). Učinit závěr o přípustnosti takové žaloby podle části páté o. s. ř., a o vhodnosti různých procesních postupů k ochraně práv vyplývajících z občanského zákoníku, jsou však příslušné soudy v občanském soudním řízení.

Jakkoliv tedy v daném případě krajský soud žalobu správně odmítl, učinil tak nesprávně s odkazem k ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., čímž především zkrátil stěžovatele v právu na poučení o možnosti podat žalobu u soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení. Skutečnost, že se krajský soud ve svém usnesení s otázkou příslušnosti správního soudu vůbec nevypořádal, zakládá nezákonnost jeho rozhodnutí. Z uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2004, čj. 29 Ca 183/2004 – 15, zrušil. Podle téhož zákonného ustanovení, tj. § 110 odst. 1 s. ř. s., věta za středníkem, a s odkazem k ustanovení § 68 písm. b) s. ř. s. a § 46 odst. 2 s. ř. s. Nejvyšší správní soud žalobu ze dne 6. 8. 2004 odmítl.

O náhradě nákladů řízení a to s ohledem na odmítnutí návrhu rovněž ve vztahu k řízení před soudem prvního stupně Nejvyšší správní soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů, byla-li žaloba odmítnuta. S odkazem k ustanovení § 10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, Nejvyšší správní soud rovněž rozhodl o vrácení zaplaceného soudního poplatku za žalobu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

Žalobce se může ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí domáhat svého práva podáním žaloby u příslušného okresního (obvodního) soudu, a to tak, aby v této lhůtě žaloba došla k soudu příslušnému k občanskému soudnímu řízení (§ 82 o. s. ř.).

V Brně dne 30. března 2006

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu